

GEDWONGEN OPGENOMEN MET EEN INBEWARINGSTELLING (IBS)

INHOUD

- Woord vooraf
- Hoe kunt u gedwongen worden opgenomen?
- Wat is een IBS?
- Wat is de procedure bij een IBS?
- Hoe lang duurt een IBS?
- Wat zijn de gevolgen van een IBS?
- Kunt u over uw eigen geld beschikken?
- Hoe komt u van een IBS af?
- Waar kunt u met uw klachten terecht?
- Samenvatting
- Welke andere folders zijn er?
- Belangrijke adressen en telefoonnummers

WOORD VOORAF

Voor de (geestelijke) gezondheidszorg gelden er diverse wetten, waarin zowel de relatie tussen cliënt en behandelaar, als de relatie tussen cliënt en instelling centraal staan. Een belangrijke wet is de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Wet Bopz) die de rechtspositie regelt van cliënten die gedwongen zijn opgenomen.

Deze folder probeert antwoord te geven op vragen over uw rechten en over de juridische gevolgen van uw opname. Ook wordt aangegeven waar u met klachten terecht kunt, of wat u kunt doen om uit GGZ WNB ontslagen te worden.

HOE KUNT U GEDWONGEN OPGENOMEN WORDEN?

Volgens de Wet Bopz zijn er diverse vormen van gedwongen opname of gedwongen behandeling:

INBEWARINGSTELLING (IBS)

GGZ WNB

Geestelijke GezondheidsZorg Westelijk Noord-Brabant

Dit is een spoedprocedure. De burgemeester besluit tot acute opname van een paar dagen. De rechter bekijkt achteraf of alles volgens de regels is verlopen. Ook beslist de rechter over voortzetting van de IBS. Een voortgezette IBS duurt drie weken.

RECHTERLIJKE MACHTIGING (RM)

Dit is een gedwongen opname op verzoek van partner, ouders, bepaalde familieleden, voogd of curator van de cliënt. De rechterlijke machtiging is geen spoedprocedure, zoals de IBS. Er wordt vooraf bekeken of iemand met een RM opgenomen moet worden.

RECHTERLIJKE MACHTIGING (RM) OP EIGEN VERZOEK

Een cliënt kan zelf ook vragen om een gedwongen opname via een rechterlijke machtiging.

VOORWAARDELIJKE MACHTIGING

Met een voorwaardelijke machtiging kan iemand een gedwongen opname voorkomen door zich aan bepaalde afspraken (voorwaarden) te houden.

WAT IS EEN IBS?

Een IBS is een spoedprocedure om u - hoewel u zich daartoe niet bereid hebt verklaard - in een psychiatrisch ziekenhuis op te nemen. Om u op deze manier op te nemen moet aan de volgende voorwaarden zijn voldaan:

- u lijdt aan een psychische stoornis en u veroorzaakt een onmiddellijk dreigend gevaar;
- men denkt dat er een verband bestaat tussen uw stoornis en het gevaar;
- u bent ouder dan twaalf jaar en niet vrijwillig bereid tot opname;
- of u bent jonger dan twaalf jaar en uw ouders verschillen van mening;
- de dreiging van gevaar is zo dringend dat een uitspraak van de
- rechter niet kan worden afgewacht;
- het gevaar kan niet op een andere manier, buiten een
- psychiatrisch ziekenhuis, worden afgewend.

Het kan ook gebeuren dat een vrijwillige opname wordt veranderd in een gedwongen opname.

Dit kan gebeuren wanneer u wilt vertrekken uit het psychiatrisch ziekenhuis en uw behandelaar van mening is dat vertrek niet verantwoord is. Bijvoorbeeld wanneer de hulpverlener denkt dat u een onmiddellijk gevaar vormt voor uzelf of anderen op dat moment. Dan wordt een IBS-procedure gestart.

HOE VERLOOPT DE IBS-PROCEDURE?

De psychiater oordeelt dat een IBS noodzakelijk is. De onafhankelijk (niet bij de behandeling betrokken) psychiater schrijft een geneeskundige verklaring uit en legt die voor aan de burgemeester. De burgemeester tekent de beschikking tot inbewaringstelling en brengt de volgende personen op de hoogte:

- de officier van justitie;
- uw advocaat;
- de inspecteur van de gezondheidszorg;
- uw naaste familie of relaties, of uw wettelijke vertegenwoordiger.

Belangrijk is de geneeskundige verklaring. Hieruit moet blijken dat een IBS noodzakelijk is. Zonder die geneeskundige verklaring kunt u geen IBS krijgen en kunt u niet tegen uw wil worden opgenomen of opgenomen blijven. Deze geneeskundige verklaring wordt bijna altijd geschreven door een onafhankelijke psychiater. Dat is een arts bij wie u niet in behandeling bent. Indien dit niet mogelijk is, mag de geneeskundige verklaring ook opgesteld worden door een andere arts.

Binnen 24 uur nadat de burgemeester de beschikking tot inbewaringstelling heeft afgegeven, krijgt u een advocaat toegewezen.

Een IBS moet direct uitgevoerd worden. Zowel de geneeskundige verklaring als de verklaring van de burgemeester mogen niet ouder zijn dan één dag. U wordt dus binnen één dag opgenomen.

Nadat u bent opgenomen, stuurt de burgemeester zijn verklaring samen met de geneeskundige verklaring naar de officier van justitie. Die legt de stukken voor aan de rechter. De rechter beslist daarna tot voortzetting van de IBS. Voordat hij die beslissing neemt, moet hij u horen. Dit gebeurt binnen drie werkdagen vanaf de dag na het instellen van de vordering tot IBS.

GGZ WNB

Geestelijke GezondheidsZorg Westelijk Noord-Brabant

Tijdens dit gesprek krijgt u hulp van een advocaat. Deze neemt contact met u op voordat de rechter komt. Hij helpt u bij de rechterlijke procedure en let erop dat alles volgens de regels verloopt.

De gesprekken met de advocaat en de rechter kunt u gebruiken om alles over uw opname te bespreken. Wanneer u het niet eens bent met uw opname of met de geneeskundige verklaring, moet u hun dat vertellen. U kunt ook een verzoek indienen om een andere deskundige te horen.

Hebt u steun nodig bij het gesprek met de rechter of de advocaat, of bent u niet tevreden over uw gesprek met de rechter, dan kunt u de patiëntenvertrouwenspersoon (pvp) vragen u te helpen. Die is speciaal werkzaam in GGZ WNB om u te helpen met klachten en problemen. Het telefoonnummer van de pvp vindt u achter in deze folder.

HOE LANG DUURT EEN IBS?

Vanaf het besluit van de rechter tot voortzetting is een IBS drie weken geldig. Na die drie weken is verlenging niet mogelijk. Maar als uw psychiater vindt dat u GGZ WNB nog niet kunt verlaten, moet een rechterlijke machtiging worden aangevraagd. De IBS duurt in dat geval tot de rechterlijke machtiging begint. Dat kan ten hoogste drie weken later zijn.

WAT ZIJN DE GEVOLGEN VAN EEN IBS?

Als u met een IBS bent opgenomen, heeft dat gevolgen voor uw rechtspositie. U bent in uw bewegingsvrijheid beperkt. U mag GGZ WNB niet verlaten. Gaat u toch weg, dan kan GGZ WNB u terughalen met hulp van de politie. De IBS is een noodmaatregel waarin verlof in principe niet past. De hulpverlener kan u in acute noodgevallen dwingen om bijvoorbeeld medicijnen te nemen. Ook separeren is mogelijk als er sprake is van een acute noodsituatie.

Veel rechten die andere cliënten ook hebben, houdt u als u met een IBS opgenomen bent. U mag bezoek ontvangen, telefoneren, de krant lezen, enzovoort.

Op deze regel zijn beperkingen mogelijk. De arts kan u iets verbieden om de volgende redenen:

- Als duidelijk is dat het uw gezondheid schaadt.

De arts vertelt u dan waarom u iets niet mag. Een voorbeeld: u bent opgenomen omdat u ernstig aan de drank was en daardoor alles kort en klein sloeg. U hebt zich via de post een

GGZ WNB

Geestelijke GezondheidsZorg Westelijk Noord-Brabant

fles jenever laten sturen. De arts verbiedt u nog langer dit soort pakketjes te ontvangen, omdat hij vindt dat uw behandeling geen enkele zin heeft als u blijft drinken.

- Om strafbare feiten te voorkomen.

U mag bijvoorbeeld geen wapens of drugs laten meebrengen door bezoek. Om deze reden kan de arts verbieden dat u bepaald bezoek ontvangt.

Ook de huisregels kunnen uw rechten beperken, maar alleen voorzover noodzakelijk om een ordelijk verloop in GGZ WNB mogelijk te maken.

Een aantal rechten houdt u altijd. Niemand kan u verbieden contact te hebben met:

- uw advocaat;
- de patiëntenvertrouwenspersoon (pvp);
- de geneesheer-directeur van GGZ WNB;
- de eerste geneeskundige;
- de klachtencommissie;
- de officier van justitie;
- de inspecteur van de gezondheidszorg;
- de rechter.

KUNT U OVER UW EIGEN GELD EN EIGENDOMMEN BESCHIKKEN?

Ja, als u met een IBS bent opgenomen, kunt u over uw eigen geld beschikken. U mag ook uw eigen goed beheren en bijvoorbeeld stemmen. In officiële termen heet dit dat u 'handelingsbekwaam' bent.

Er zijn echter enkele wettelijke uitzonderingen:

- Wanneer u een onderbewindstelling hebt.

Dit betekent dat u de bevoegdheid verliest uw geld te beheren. De kantonrechter wijst iemand aan die uw geld voor u beheert. Dit is de bewindvoerder; meestal iemand die u goed kent.

U hebt zijn toestemming nodig als u bijvoorbeeld dure dingen wilt kopen, of een hypotheek op uw huis wilt nemen.

- Wanneer u een ondercuratelestelling hebt.

GGZ WNB

Geestelijke GezondheidsZorg Westelijk Noord-Brabant

Curatele gaat verder dan onderbewindstelling, en heeft tot gevolg dat u het beheer over geld én goed verliest. U bent dan handelingsonbekwaam. Voor al uw handelingen hebt u toestemming van de curator nodig, dus ook voor niet-financiële kwesties.

De rechter wijst een curator en een toeziend curator aan die u vertegenwoordigen.

Meer informatie over onderbewindstelling en ondercuratelestelling vindt u in de brochure *Curatele, bewind en mentorschap* van het Ministerie van Justitie. Deze folder kan worden aangevraagd bij Postbus 51.

Bij gedwongen opgenomen cliënten kunnen voorwerpen worden afgenomen die een gevaar kunnen opleveren voor uw veiligheid of voor de goede gang van zaken in het ziekenhuis. U kunt daartoe aan uw kleding en lichaam worden onderzocht. U ontvangt een bewijs van de afgenomen voorwerpen. Bij uw ontslag ontvangt u deze voorwerpen weer terug, tenzij het bewaren hiervan in strijd is met de wet (voorbeeld: drugs en wapens). Deze voorwerpen worden dan anoniem ingeleverd bij de politie.

HOE KOMT U VAN EEN IBS AF?

U kunt om vele redenen om opheffing van een IBS vragen. U vindt bijvoorbeeld dat u zover bent genezen dat u de kliniek kunt verlaten. Of u wilt uw behandeling vrijwillig voortzetten. Of u vindt dat u ten onrechte een IBS heeft gekregen, omdat u helemaal geen gevaar bent voor uzelf of voor anderen.

Om een IBS op te heffen zijn er verschillende mogelijkheden:

- U vraagt via uw psychiater aan de geneesheer-directeur om ontslagen te worden. Hij heeft wettelijk de mogelijkheid om een IBS op te heffen door u ontslag te verlenen.
- U vraagt de rechter de IBS niet voort te zetten. Dit kunt u doen op het moment dat de rechter met u komt praten. U vertelt hem waarom u vindt dat de IBS onterecht is. Tijdens dit gesprek krijgt u bijstand van een advocaat. Hij kan u met uw vraag aan de rechter helpen.

BIJ WIE KUNT U MET UW KLACHTEN TERECHT?

Op grond van de huidige wetgeving beschikt ieder ziekenhuis over een klachtencommissie en een klachtenregeling. U kunt klagen over besluiten en over gedragingen van medewerkers van GGZ WNB. Het adres waar u uw klacht naartoe kunt sturen is:

GGZ WNB

Geestelijke GezondheidsZorg Westelijk Noord-Brabant

Secretariaat Klachtencommissie GGZ WNB, Postbus 371, 4600 AJ Bergen op Zoom.

Vaak helpt een gesprek met de medewerkers op uw afdeling. U kunt dit alleen doen of samen met iemand die u vertrouwt. U kunt ook de steun vragen van de patiëntenvertrouwenspersoon (pvp). Die is in dienst van een aparte stichting en dus onafhankelijk van het ziekenhuis. De pvp kan u informeren over de klachtenregeling en u helpen bij het indienen van een klacht.

Een andere mogelijkheid is uw advocaat om hulp vragen, bijvoorbeeld als u een klacht wilt indienen buiten het ziekenhuis, zoals bij de officier van justitie of de Inspectie voor de

SAMENVATTING

De inbewaringstelling (IBS) is een spoedprocedure waarmee u tegen uw wil in een psychiatrisch ziekenhuis wordt opgenomen. De opname met IBS is met veel wettelijke waarborgen omgeven. Daarnaast gelden voor uw verblijf en uw behandeling welomschreven regels en beperkingen.

Bij opname met een IBS hoort een geneeskundige verklaring.

Uit deze verklaring moet blijken dat u ten gevolge van een psychische stoornis een onmiddellijk dreigend gevaar bent voor uzelf, voor anderen of voor de openbare orde. Na uw opname beslist de rechter of de IBS wordt voortgezet. Voordat hij deze beslissing neemt, zal hij uw mening vragen. Een advocaat helpt u gratis bij dit gesprek. Hij neemt zelf contact met u op. Het belangrijkste gevolg van een IBS is dat u het ziekenhuis niet mag verlaten. Ook kunt u in acute noodsituaties gedwongen worden om bijvoorbeeld medicijnen in te nemen, of kunt u gesepareerd worden.

Aan de volgende personen of instanties kunt u vragen de IBS op te heffen:

- uw behandelaar;
- de eerste geneeskundige;
- de geneesheer-directeur van GGZ WNB;
- de rechter.

WELKE ANDERE FOLDERS ZIJN ER?

De volgende folders zijn op de afdeling verkrijgbaar:

GGZ WNB

Geestelijke GezondheidsZorg Westelijk Noord-Brabant

- Uw rechten als cliënt bij GGZ WNB
- Vrijwillig opgenomen
- Gedwongen opgenomen met een RM
- De voorwaardelijke machtiging; gedwongen behandeling buiten het psychiatrisch ziekenhuis
- Middelen of Maatregelen in noodsituaties/Dwangbehandeling
- Klachtenbehandeling voor cliënten
- Huisregels
- Afdelingsregels
- Cliëntenraad

BELANGRIJKE ADRESSEN EN TELEFOONNUMMERS

Patiëntenvertrouwenspersoon (pvp): (0164) 28 90 09

Cliëntenraad: (0164) 28 90 08

Familieraad: (0164) 28 98 55

Klachtencommissie:

Secretariaat Klachtencommissie Cliënten

GGZ WNB

Postbus 371

4600 AJ Bergen op Zoom (0164) 28 91 00

Aan de inhoud van deze folder kunnen geen rechten worden ontleend.